

Obsah

1	Předmluva	9
	Vorwort	13
2	Historický úvod	17
2.1	Olomouc a sasko-magdeburské právo	17
2.2	Soudní instituce města Olomouce	19
2.3	Přínos olomouckých městských písařů olomouckému městskému právu	22
3	Jindřich Polan – autor olomouckého Soudního řádu	25
4	Dosavadní výzkum Polanova olomouckého Soudního řádu	37
5	Dochované německé rukopisy a soudobé české překlady olomouckého Soudního řádu a rukopis Polanova opavského Soudního procesu	41
5.1	Rukopis O (Olomoucký)	41
5.2	Rukopis U (Uničovský)	42
5.3	Rukopis L (Litovelský)	43
5.4	Rukopis D (označený podle sbírky Rodinný archiv Ditrichštejnů)	44
5.5	Rukopis G (označený podle sbírky rukopisů G 10)	45
5.6	Rukopis P (Pražský)	46
5.7	Rukopis M (pojmenovaný podle uložení v knihovně minoritů)	47
5.8	Rukopis B (Brněnský)	47
5.9	Rukopis V (Valašsko-meziříčský)	48
5.10	Nezvěstný rukopis Novojičínský	50
5.11	Rukopis Soudního procesu města Opavy Jindřicha Polana staršího z Polansdorfu (opis z roku 1568)	50
6	Výzkum Polanova olomouckého Soudního řádu v kontextu současného bádání o sasko-magdeburském právu a olomoucko-magdeburském městském právu	53
6.1	Současný výzkum sasko-magdeburského práva	53
6.2	Současný výzkum olomoucko-magdeburského práva	54
7	Právní zdroje olomouckého Soudního řádu	57
7.1	Prameny sasko-magdeburského práva	57
7.1.1	Saské zrcadlo	57
7.1.2	Míšeňská právní kniha	60
7.1.3	Saské vikpildní právo	61
7.1.4	Statuta města Vratislavi z let 1527–1534	62
7.2	Římské a kanonické právo	65
7.3	Spisovatelé-právníci z německé jazykové oblasti	68
7.4	Usnesení olomoucké městské rady	73
7.5	Bible	73

8	Struktura olomouckého Soudního řádu	77
8.1	Několik slov k obsahu olomouckého Soudního řádu	77
8.2	Polanův záměr a jeho kompetence při koncipování olomouckého Soudního řádu	80
8.3	Respekt před uživatelem	81
8.4	Grafické členění	83
8.5	K syntaktické výstavbě jednotlivých článků	84
9	Od Saského zrcadla k olomouckému Soudnímu řádu – vývoj soudní rétoriky	87
9.1	Právní zdroje a oblast soudní rétoriky	89
9.2	Soudní formule a návod procesního postupu a procesních institutů v Míšeňské právní knize a v olomouckém Soudním řádu	90
9.2.1	Přímá řeč	90
9.2.2	Titulatury	95
9.3	Závěr	96
10	K vokabuláři olomouckého Soudního řádu	99
10.1	Německé právní termíny v Soudním řádu	99
10.2	Německá binominální spojení	101
10.2.1	Binominály s významově příbuznými komponentami	101
10.2.2	Binominály s významově různými komponentami	101
10.3	Německá přísloví právního charakteru	102
10.4	Latinské právní termíny v olomouckém Soudním řádu	103
10.4.1	Termíny latinského původu pro označení osob	103
10.4.2	Termíny latinského původu pro právní jednání během soudního procesu	104
10.4.3	Binominály s latinskými komponentami	105
10.4.4	Zdroj termínů latinského původu v olomouckém Soudním řádu	106
10.5	Závěr	109
11	Jazykový rozbor olomouckého Soudního řádu	111
11.1	Charakteristika východostředoněmecké jazykové oblasti	111
11.2	Charakteristika raně novohornoněmeckého jazyka v olomoucké městské kanceláři do roku 1550 a jazyka olomouckého Soudního řádu	113
11.2.1	Grafematika	113
11.2.2	Hláskosloví v olomouckém Soudním řádu – vokalismus	119
11.2.3	Východostředoněmecké jevy ve vokalismu v olomouckém Soudním řádu	121
11.2.4	Východohorskoněmecké (bavorské) rysy ve vokalismu v olomouckém Soudním řádu	124
11.2.5	Změny ve vokalismu společné více nářečním oblastem	125
11.2.6	Konsonantismus v olomouckém Soudním řádu	125
11.2.7	Dialektální rysy v konsonantismu v olomouckém Soudním řádu	127
11.2.8	Nářeční jevy v morfologii v olomouckém Soudním řádu	128
11.3	Závěr	129
12	Porovnání dochovaných německých opisů Polanova olomouckého Soudního řádu s rukopisem O z roku 1550	131
12.1	Porovnání rukopisu O (1550) s rukopisem U (1583)	136

12.2	Porovnání rukopisu O (1550) s rukopisem L (konec 16. století)	139
12.3	Porovnání rukopisu O (1550) s rukopisem D (1599)	142
12.4	Porovnání rukopisu O (1550) s rukopisem G (1636)	145
12.5	Porovnání rukopisu O (1550) s rukopisem P (polovina 17. století)	147
12.6	Porovnání rukopisu O (1550) s rukopisem M (1763)	151
12.7	Závěr	155
13	Porovnání německého rukopisu O s českým překladem v rukopisu B, případně v rukopisu V	161
13.1	Porovnání struktury německého rukopisu O s českým rukopisem B	162
13.2	Porovnání jazykových odlišností v českých rukopisech B a V	176
13.3	Porovnání odborné slovní zásoby v rukopisu O a v rukopisu B	177
13.3.1	Německé právní pojmy v rukopisu O a jejich ekvivalenty v rukopisu B	178
13.3.2	Binominály s německými komponentami v Soudním řádu	183
13.3.3	Latinské právní termíny v rukopisu O a jejich ekvivalenty v rukopisu B	186
13.3.4	Německé přejímky v rukopisu B	190
13.4	Závěr	191
14	Srovnání Polanova olomouckého Soudního řádu z roku 1550 a jeho opavského Soudního procesu z roku 1568	193
14.1	Právní zdroje opavského Soudního procesu	193
14.2	Latinské právní termíny v olomouckém a opavském řádu	197
14.2.1	Označení osob u soudu	197
14.2.2	Výrazy pro právní úkony, trestné činy a soudní jednání	199
14.2.3	Obecné výrazy běžného života	200
14.3.	Binominály s latinskými komponentami	200
14.3.1	Substantiva	201
14.3.2	Slovesa	201
14.4	Porovnání latinských výpůjček v olomouckém Soudním řádu a v opavském Soudním procesu	202
14.5	Pragmatické strategie Jindřicha Polana v obou soudních řádech	203
14.6	Závěr	205
15	Fischelova edice Polanova Soudního řádu z roku 1903	207
16	Závěrem	211
17	Resümee	213
17.1	Historische Einführung	213
17.1.1	Rechtsprechungsorgane in der Stadt Olmütz	215
17.1.2	Beitrag der Stadtschreiber von Olmütz zum Olmützer Stadtrecht	217
17.2	Heinrich Polan – Verfasser der Olmützer Gerichtsordnung	220
17.3	Bisherige Erforschung der Olmützer Gerichtsordnung von Heinrich Polan	227
17.4	Überlieferte deutsche Handschriften und zeitgenössische tschechische Übersetzungen der Olmützer Gerichtsordnung und die Handschrift der Troppauer Gerichtsordnung	231

17.5	Rechtsquellen der Olmützer Gerichtsordnung	231
17.5.1	Rechtsdokumente des sächsisch-magdeburgischen Rechts	232
17.5.2	Römisches und kanonisches Recht	239
17.5.3	Schriftsteller-Juristen aus dem deutschsprachigen Gebiet	242
17.5.4	Beschlüsse des Stadtrats	246
17.5.5	Die Bibel	247
17.6	Zur Entwicklung der Gerichtsrhetorik	249
17.7	Quellen des Fachwortschatzes in der Olmützer Gerichtsordnung	249
17.8	Fachvokabular in beiden Versionen der Olmützer Gerichtsordnung	250
17.8.1.	Indigene Rechtstermini in der deutschen Gerichtsordnung	251
17.8.2.	Formeln mit deutschen Komponenten in der Gerichtsordnung	256
17.8.3	Lateinische Rechtsbegriffe in der Gerichtsordnung	259
17.8.4	Formeln mit lateinischen Komponenten	263
17.8.5	Deutsche Entlehnungen in der tschechischen Übersetzung	264
17.9	Frühneuhochdeutsche Sprache der Olmützer Gerichtsordnung	266
17.10	Fazit	267
18	Prameny a literatura	269
18.1	Prameny archivní	269
18.2	Prameny tištěné a edice pramenů	271
18.3	Literatura	272
18.4	Internetové zdroje	280
19	Ediční zásady	283
	Zásady transliterace upravené/maximální (rukopisy O a OP, vybrané části rukopisů U, L, D, G, P a M)	284
	Zásady transliterace důsledné/minimální (rukopis O ve vzájemném porovnání s transkribovaným českým rukopisem B)	285
	Zásady transkripce českého překladu olomouckého Soudního řádu (rukopis B)	285
20	Zkratky	287
21	Edice německého Soudního řádu – rukopis O	289
22	Věcný rejstřík k edici rukopisu O	351
23	Výběrový glosář k německému rukopisu O olomouckého Soudního řádu	363
24	Faksimile Polanova olomouckého Soudního řádu z roku 1550	377

Obsah

25	Edice soudobého českého překladu – rukopis B	7
26	Výběrový glosářík k soudobé české verzi olomouckého Soudního řádu v rukopisu B	45
27	Porovnání edice německého Soudního řádu (rukopis O) se soudobým českým překladem (rukopis B)	51
	25.1 Srovnání rukopisu O a rukopisu B	51
28	Porovnání edice olomouckého rukopisu O s ostatními dochovanými německými rukopisy olomouckého Soudního řádu	141
	28.1 Porovnání rukopisu O a rukopisu U	141
	28.2 Porovnání rukopisu O a rukopisu L	155
	28.3 Porovnání rukopisu O a rukopisu D	177
	28.4 Porovnání rukopisu O a rukopisu G	203
	28.5 Porovnání rukopisu O a rukopisu P	213
	28.6 Porovnání rukopisu O a rukopisu M	259
29	Edice Polanova opavského Soudního řádu z roku 1568	319